

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“, „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Boșșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“, „Miercurea“, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănițerul“, „Hașegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Poporul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumerare: pe 1 an K 16—, pe 1/2 an K 8—.	DIRECTOR Dr. CORNEL DIACONOVICH.	Taxa pentru inserțiuni: de spațiul unui cm ² câte 10 fileri.
Anul V.	Sibiu, 7 Novembre 1903.	Nr. 45.

Contul general de „Profit și Pierdere“ al Băncilor române pro 1902.

Din datele bilanțurilor generale, publicate an de an în coloanele acestei Reviste, cetitorii noștri s'au putut informa asupra progresului, ce au realizat băncile noastre în totalitatea lor la singuraticile lor afaceri active și pasive; iar' din alte publicațiuni statistice ale noastre s'a putut vedé modul de distribuire al profitului net realizat de Băncile române din țeară. Ceea-ce ne-a lipsit până acuma a fost: un „cont general de profit și pierdere“ al tuturor institutelor noastre de bani, care să ne arete exact, cât anume face venitul brut al totalității băncilor noastre, din ce poziții se compune acest venit brut și cât au cheltuit toate institutele noastre financiare la olaltă pentru interese, salarii și bani de quartir la funcționari, contribuțiuni diverse, etc. etc.

Deși lucrările statistice sunt cât se poate de migăloase și obositoare, cu toate acestea ne-am impus anevoioasa sarcină, de a compune, pe baza rapoartelor și încheierilor anuale, întrate la timpul său la redacțiunea noastră, un astfel de cont general de profit și pierdere pro 1902, cuprindând datele dela 88 institute de bani de ale noastre.

Conform acestui cont general veniturile și cheltuielile totalității institutelor noastre de bani se presintă cum urmează:

Venituri:

Interese dela diverse împrum. K 5.174,010·71
Chirii și arênđi „ 103,896·16
Provisiuni „ 421,267·41
total K 5.699,174·28

Cheltuieli:

Interese:

pentru depozite spre fructific. K 1.975,695·71
„ scris. fonc. („Albina“) „ 255,921·89
alte interese (de reesc., etc.) „ 571,912—

Spese:

Salarii și bani de quartir „ 450,664·10
Imprimate, registre, porto, etc. „ 225,019·54
Marce de presentă „ 39,893·60

Contribuțiuni:

directă „ 353,431·60
10% după inter. de depozite „ 143,177·25
Amortisări „ 56,697·55
Profit net „ 1.543,872·09
K 5.699,174·28

Precum vedem din datele acestea, venitul brut al totalității institutelor noastre financiare se cifrează cu K 5.699,174·28, pe când profitul net se presintă cu K 1.543,872·09, deci mai mult decât 72·89% ale veniturii sunt consumate prin diversele cheltuieli.

Cea mai principală poziție a veniturilor o formează: *Interesele* încassate după diferite împrumuturi în sumă de K 5.174,010·71, cari în preponderanță sunt: „Interese de escompt“, fiind Escomptul de cambii, precum se scie, principalul ram de operațiune al băncilor noastre. O specificare a intereselor încassate după singuraticii rami de operațiune, n'am putut face din simplul motiv, că multe din institutele noastre de bani cumulează toate soiurile de interese sub titlul „Interese diverse“.

A doua poziție mai considerabilă a veniturilor institutelor noastre de bani o formează „Provisiunile“, cari se cifrează cu K 421,267·41 (7·39% ale veniturii brut). Ar fi de dorit, ca provisiunile acestea, dacă nu pot dispăré cu totul, cel puțin să se reducă la minimul posibil.

„Chiriile și arândile“ după imobilele proprii ale băncilor noastre se cifrează cu K 103,896·16; deci rentabilitatea realităților, luând de basă valoarea de K 2.838,611·02 arătată în bilanțul general pro 1902, a fost de 3·66%, o sumă destul de minimală, pentru-ca institutele noastre de bani, în general, să evite după posibilitate a-și acuira realități, administrarea cărora este împreună totdeauna cu spese, ce numai arare-ori stau în proporție cu veniturile, ce le aduc realitățile.

Trecând acum la „cheltuielile“ contului „Profit și Pierdere“, vedem că în anul de gestiune expirat institutele noastre de bani au plătit după capitalurile străine încredințate lor spre administrare, adică după „Depozite spre fructificare“ respectabila sumă de K 1.975,695·71, din care cad asupra „Albinei“ preste 25%, fără „Interesele de scrisuri fonciare“, cari încă fac K 225,921·89.

Pentru „Interese de reescompt“ și alte interese institutele noastre de bani au cheltuit în 1902 K 571,912. Suma aceasta însă nu reoglindează de tot fidel cheltuielile avute sub titlul acesta, pentru-că multe din băncile noastre detrag interesele de reescompt din interesele active, lucru, care de sine înțeles nu alterează de loc exactitatea pozițiilor respective.

Interesantă este constatarea ce se poate face pe baza contului general „Profit și Pierdere“ de mai sus, că toate băncile noastre la olaltă au cheltuit în anul 1902 sub titlu „Salarii și bani de cuartir“ în total suma de K 450,664·10, cu ajutorul căreia s'a asigurat existența a câteva sute de funcționari români, cari în lipsa băncilor noastre ar fi trebuit să-și caute existența pe alte terenuri. Evaluând numărul funcționarilor la circa 300—400, în calcul mediu venitul anual al funcționarilor noștri de bancă este destul de modest, de circa K 1000—1500.

Dar' nu numai acționarii și deponenții beneficiază de rodul activității băncilor noastre, ci însuși *statul* încă participă cu o sumă foarte considerabilă la veniturile institutelor noastre de bani. *Contribuțiunile* plătite în 1902 de totalitatea institutelor de bani române se cifrează aproape la K $\frac{1}{2}$ milion. Anume s'a plătit „dare directă“ K 353,431·60 și „10% dare după interese de depozite“ K 143,177·25, total K 496,608·85 sau 8·71% ale venitului brut. Un venit, de sigur respectabil, al statului îl formează și diversele spese de postă (scrisori simple, recomandate, scrisori de bani și valori, asemnate postale), suma cărora însă pe baza datelor, ce ne-a stat la dispoziție, nu s'a putut erua.

Cifrele acestea arată evident că institutele noastre financiare sunt un factor important în viața statului nostru, la susținerea căruia contribuie cu sume considerabile; în consecință nu poate fi chemarea statului de a le prigonii și a lua contra lor măsuri excepționale, cum se solicită aceasta în continuu din partea adversarilor noștri, ci datorința lui este de a-le ocrotii contra tuturor atacurilor nedrepte, cărora sunt atât de mult expuse, ca nici unele din băncile celorlalte naționalități din patrie.

Cu privire la „contribuțiunea după interesele de depozite“ este de observat că suma acestora în contul „Profit și Pierdere“ general, nu corespunde tocmai la 10% ale intereselor de depozite plătite (diferința este de K 54,392·32), și aceasta din cauză că mai multe din institutele noastre de bani n'au specificat în conturile lor de încheiere diferențele contribuțiunii, ci le-au prezentat pe toate în o singură poziție.

Pentru tipărituri diverse, registre, porto și alte spese băncile noastre au cheltuit în 1902 considerabila sumă de K 225,019·54, iar' pentru „Marce de prezență“ K 39,893·60. Poziția „Amortisări“, sub cari se cuprind aproape exclusiv amortisări din mobilier și spese de fondare, încă reprezintă considerabila cifră de K 56,697·55.

Pe baza primului Cont general de „Profit și Pierdere“ al Băncilor române, datele căruia le-am prezentat cetitorilor noștri în cele premergătoare, vom pute face în anii următori constatări și cercetări interesante cu privire la creșterea ori decrșterea veniturilor și cheltuielilor totalității institutelor noastre de bani.

*
o

N o r m a t i v

pentru

Revisorii-experti ai Băncilor române.

Instituirea, datorințele și drepturile Revisorilor-experti.

§. 1.

Intru executarea hotărîrii Nr. VIII (lit. D.) a Conferenței Directorilor Băncilor române din 20 Septembrie 1901, Delegațiunea Băncilor institue o *corporațiune de Revisori-experti* de bancă, cu scopul, ca prin această instituțiune să se creeze un control extern independent de conducerea băncilor.

Băncile asociate vor supune incheierile lor anuale unuia dintre acești revisori.

Revisorii-experti se constituiesc și își aleg din sinul lor un president și un secretar.

Conferențele expertilor le convoacă presidentul și secretarul la locul, ce-l va designa presidentul.

Presidentul este obligat a convoca conferența și atunci, când cel puțin 3 revisori vor cere aceasta pe lângă arătarea motivelor.

§. 2.

Membrii corporațiunii revisorilor se numesc de Delegațiunea Băncilor.

§. 3.

Banca care va dori să-și supună încheierile și gestiunea unei revisiuni, are să se adreseze direct la acela dintre revisorii-experti, pe care dorește să-l încredințeze cu această lucrare, iar' revisorul, între marginile posibilității, este dator să se conformeze mandatului primit.

Intrucât ar fi împiedecat, are să încunoscănțeze despre aceasta Direcțiunea băncii, dela care a primit mandatul, — însă fără a numi sau recomanda vr'un substituit, și anume din motivul, ca fie-care bancă să-și poată alege independent pe revisorul, care îi convine.

§. 4.

Revisorii au să observe cea mai mare *discrețiune* asupra celor experiate cu ocaziunea vre-unei revisiuni, și vor raporta despre cele aflate numai factorilor competenți dela banca de unde au primit mandatul.

Acest raport se poate face în scris sau verbal, după cum va cere conducerea băncii respective.

§. 5.

Revisorul e dator: a judeca faptele imparțial și conștientos pe baza materialului dat; a nu ascunde înaintea forului competent nimic din cea-ce crede, că atinge interesele institutului, a face propuneri de ameliorare, și cu un cuvânt a avea înaintea ochilor totdeauna interesul și progresul băncii.

§. 6.

Oarele de lucru pentru revisiuni sunt șapte la zi, în care timp revisorul-expert are să se ocupe exclusiv cu studiarea materialului, ce i-se pune la dispozițiune.

Pentru lucrări de revisiune, revisorii primesc K 16, (Șesepredece K) *diurn*, deasemenea taxa de trăsuri după împrejurările locale, iar' pe tren prețul biletului de clasa II. Diurnul e a se socoti dela plecarea revisorului din locul unde își are domiciliul, până la sosirea lui înapoi. O noapte petrecută în călătorie numără ca o zi plină.

Atât diurnele cât și spesele efective de călătorie le va primi revisorul pe lângă notă specificată, dela banca care i-a dat mandatul.

În casuri urgente și grave, precum și la lucrări mai mari, oarele de lucru pot fi înmulțite cu învoirea revisorului; de sine se înțelege însă, că pentru lucrări, cari trec peste timpul normal, se va stabili o remunerațiune după învoială reciprocă.

§. 7.

Revisiunile se pot extinde preste o parte a operațiunilor sau preste toate, și în fine asupra bilanțului, așa după cum va cere respectiva bancă.

Directive pentru purtarea registrelor.

§. 8.

Revisorii experți, în cercul lor de activitate, vor nisul să introducă o contabilitate uniformă și corâșpundătoare extensiunii afacerilor, având a ține seamă în primul rând de considerațiunile practicabilității.

Deși în privința aceasta este determinător cazul concret, și astfel o descriere amănunțită a registrelor n'ar avea scop și ar căde afară de cadrele acestui normativ, — totuși, ca puncte esențiale pentru purtarea registrelor între marginile posibilității sunt a se considera următoarele:

Se acceptează contabilitatea dublă cu registrele principale: Cassa, Primanota, Maestru, eventual și Jurnal.

Registrelor auxiliare (Scontri) sunt a se purta după trebuință și după extinderea afacerilor. Așa:

La *Depuneri spre fructificare* fie-care libel liberat să-și aibă contul seu în scontru. Din un asemenea cont trebuie să se poată constata cu ușurință:

Numele și locuința deponentului, numărul, data, procentul și suma depunerii sau ridicării, starea deponentului și intereselor după fie-care sumă de revirement, în fine eventualele clausulări sau alte condițiuni stabilite în conțelegere cu deponentul.

La *Escompt* (Rimese) evidența trebuie să urmărească 3 direcțiuni, și anume:

- a) evidența după număr;
- b) evidența după nume;
- c) evidența după scadență.

Pe baza evidenței de sub a) trebuie să se poată constata cu ușurință principalele date de pe cambie, cum sunt: Data escomptării, data cambiei, scadența, suma, acceptantul, trasantul și giranții.

Evidența de sub b) are să arete, că una și aceeași persoană la cari cambii figurează, și anume în ce calitate? deci va cuprinde: Numărul, suma și scadența cambiilor, pe cari figurează subscrierea clientului.

Evidența de sub c) cuprinde cambiile arangeate după scadență și număr, deci trebuie să conțină: Numărul, numele acceptantului și suma cambiei.

La *Credite personale sau împrumuturi pe obligațiuni*: fie-care împrumut va avea contul seu, care are să conțină: Numele primitorului, numele caventilor, numărul curent al contului, suma ridicată, replătirile, starea și scadența împrumutului.

La *împrumuturi hipotecare* evidența se poartă întocmai ca la creditele personale cu deosebirea numai, că trebuie să conțină și descrierea pe scurt a ipoteci.

La *Efecte* se poartă evidența după soiul efectelor și trebuie să conțină descrierea efectelor după nominal, număr, cupon și curs.

La *Monete* evidența se poartă după soiul monetei.

În fine la toate acele registre auxiliare (scontri), cari conțin grupări după conturi, sunt a se purta indice alfabetice sau table de materii.

Manipulațiunea Cassei.

§. 9.

Persoana încredințată cu manipularea de bani și valori nu se poate ocupa cu purtarea registrelor.

Fie-care document de cassă are să fie provădit cu subscrierea acelor, cari sunt încredințați cu purtarea registrelor auxiliare. Ca semn, că documentul s'a manipulat la Cassă, el se va contrasigna de cassar. Cassarul are să numere la finea fie-cărei zi de operațiune numărul și să-l confrunteze cu saldul ce rezultă pe baza documentelor de cassă; iar' îndeplinirea acestei lucrări o va confirma cassarul împreună cu controlorul.

§. 10.

Manipularea de bonuri de Cassă sau chitanțe etc., cari la încheierea cassei se numără ca bani, nu e permisă. Fie-care erogațiune este a se conta imediat, fie chiar și numai în mod provisor.

§. 11.

Banii și valorile, cari se păstrează în cassa de fer, trebuie să fie sub incuietoare dublă.

Controlul.

§. 12.

Controlarea Cassei, și anume a numărului și a valorilor de preste și, și aranjarea aceloră în mod sistematic se face zilnic.

§. 13.

Controlul lunar se face prin compunerea bilanțului brut și prin asemănarea aceuia cu cărțile auxiliare.

§. 14.

Semestral se face controlul la acei rami de operațiune, cari se încheie semestral, cum sunt depozitele, conturi curente, etc.

§. 15.

Controlul anual se face prin însuși bilanțul.

Compunerea Bilanțului.

§. 16.

Bilanțul trebuie să fie clar și real. Spre acest scop se vor *inventarisa* toate valorile și după-ce se va constata, că acelea consună intru toate cu registrele auxiliare și principale, se vor face extrasele, cari formează specificarea bilanțului.

§. 17.

La compunerea bilanțului sunt a se lua în considerare următoarele:

1. Reescomptul să fie evident în bilanț; spre scopul acesta în maestru este a se purta evidența în cont separat.

2. Dubioasele sunt a se amortisa per contul de Profit și Perderi sub titlu special. Deci toate pozițiile amortisate sunt a se trece mai întâiu preste contul „Dubioase“.

3. Efectele fondurilor plasate au să fie înșirate între active, iar fondurile ca atari între pasive. Din acest motiv plasarea efectelor este a se conta pe cont separat de contul fondului respectiv.

4. La compunerea bilanțului trebuie să se calculeze cu cea mai mare exactitate interesele transitoare.

Interesele transitoare restante la nici un cas nu se vor calcula cu un procent mai mare, decât cel legal (5—6%), iar cele anticipate sunt a se calcula cel puțin cu acel procent, cu care au fost calculate la incassare, luând în considerare și eventualele provisiuni incassate deodată cu interesele.

§. 18.

Acest normativ se poate schimba prin Delegațiunea Băncilor la propunerea revisorilor.

Din ședința Delegațiunii Băncilor, ținută în Sibiiu la 18 Octobre 1903.

Fondarea de institute noue de bani.

Din incidentul decisiunii prin care ultima conferință a directorilor nostri de bancă s'a declarat contra fondărilor acelor institute noue de bani, a căror înființare nu este reclamată și justificată prin interese reale ale poporului nostru din țeară, „Magyar Pénzügy“ în ultimul său Nr. tractează chestiunea aceasta într'un articol mai lung, în care numește decisiunea conferinței băncilor române, „deamnă de a fi imitată față de toți aceia, pe cari dorul de fondare, mâncărimea de a juca rol ori ambițiunea vătămăță îi indeamnă de a fonda institute noue de bani, chiar și acolo unde

există deja destule ori chiar prea multe astfel de institute“. „Durere — dice „M. P.“ mai departe — pân' acum numai băncile române sunt astfel organizate, încât pot pune stavilă fondărilor netrebuincioase ori cel puțin pot paralisa încâtva astfel de fondări, pe când între locuitorii neromâni ai țerei nimic nu stă în calea înființării băncilor, cari preste tot nu sunt provocate de trebuințe reale ale populațiunii.

Nu odată motivul principal pentru fondarea unui nou institut de bani este faptul, că fundatorii și-au exhaustat deja creditul la băncile existente, și voiesc să-și deschidă noue isvoare; altădată inițiativa pentru înființarea unei alte bănci s'a luat fiind-că cutare ori cutare bărbat cu trecere nu a putut să facă, precum ar fi voit, pe dictatorul atotputernic în direcțiunea cutărei bănci

Sunt casuri când institute noue de bani se înființează din motive politice, confesionale ori chiar familiare, pentru a pute căpătuți pe unul ori pe altul la noua bancă.

Cei-ce se nisuesc a înființa bănci noue ar trebui să țină cont că astăzi relațiunile sunt schimbate față de trecut. Cu dezvoltarea rețelei liniilor ferate numeroase orașe de provincie, cari mai de mult erau centrul activității economice a unui întreg cerc, au pierdut din însemnătatea lor. Astăzi chiar și populațiunea rurală preferă a-și plasa depozitele și a-și acoperi trebuințele de credit la institutele mari de bani. Asociațiunile de credit răspândite preste întreaga țară și spriginite de guvern încă au contribuit mult la schimbarea situațiunii.

Resultatul acestei transformări lente va fi inevitabil acela, că trebuințele mai mici de credit le vor satisface tot mai mult asociațiunile de credit; trebuințele mai mari de credit băncile mari hipotecare, iar institutele de bani din orașe vor trebui să mulțamească trebuințele de credit ale comercianților și industriașilor și să se ocupe cu escomptul de cambii al proprietarilor mijlocii. Băncile înființate și în înființare cu capitaluri sociale de K 50,000—100,000 încă nu vor fi capabile a lua rolul acesta. Prin urmare nu de fondarea de noue institute de bani este lipsă, ci mai mult de fuzionarea micilor bănci existente deja într'o localitate.

Conform unei statistice fugitive compuse pe baza șematismului „Pénzügyi Compass“, dintre 50 orașe cu circa 10,000 locuitori există în 16 orașe câte o bancă; în 29 orașe câte 2 bănci; în 5 orașe câte 3 bănci; dar' sunt și orașe cu 10,000—20.000 locuitori în cari există deja 4—5 institute de bani și afară de acestea și 1—2 asociațiuni de credit. Este evident că acestea nu sunt stări sănătoase; și dacă existența celor două institute de bani deja întrece trebuința reală, ce reson mai poate avé înființarea încă a unui al treilea institut de bani?

Drept motiv pentru înființarea de astfel de institute superflue, fondatorii lor invocă de regulă argumente la aparență foarte plausible. Anume, că în urma fondării unui nou institut de concurență, etalonul depozitelor va crește, cel al împrumuturilor din contra va scăde. Așa se dice, dar' în realitate arare-ori se întemplă aceasta. Acționarii noului institut încă așteaptă dividendă, și ca să iasă aceasta, noul institut este necesitat a lucra cu același etalon, ca și celelalte institute de concurență. Ba dacă există în o localitate mai multe institute de bani decât cere trebuința, rezultatul este tocmai contrar celui pus în vedere, căci și la bănci, ca și la ori-ce altă întreprindere comercială, o ieftinătate relativă se ajunge numai prin o circulațiune mare. Cu cât circulațiunea institutelor de bani este mai împărțită, cu atât mai mult trebuie ele să se ni-

suiască a-și mări câștigul pentru acoperirea dividendei; prin urmare interesele împrumuturilor acordate se pot cu atât mai puțin reduce, cu cât se împarte mai mult venitul între institutele de bani, ce 'și fac reciproc concurență. Un alt argument ce se aduce de regulă pentru a justifica fondarea a câte unui institut de bani superfluu este, că noul institut va cultiva un ram de afaceri necultivat ori cultivat numai în măsură mică de institutele existente. În modul acesta se nasc în firmă indicațiunile: „comercială“, „industrială“, „agricolă“, „economică“ etc., despre cari laicii cred, că de fapt, fie-care s'au fondat pentru acoperirea trebuințelor de credit ale comercianților, industriașilor, agricultorilor, etc. Indicațiunile acelea însă nu înseamnă nimic și nu caracterizează de loc băncile respective. Banca comercială tot așa de bucuros escomptează cambii bune țărănesci, ca și banca apricolă din localitate și vice-versa; ba sunt chiar institute de bani, cari tocmai acel scop îl servesc mai puțin pentru care au fost fondate după indicațiunile din firmă.

Prin urmare fondarea de noue institute de bani, cari nu isvoresc din o trebuință reală nici de cât nu se poate aproba“.

„M. P.“ speră că în direcțiunea aceasta situația se va ameliora îndată ce va fi intrat în acțiune „Asociațiunea regnicolară a institutelor de bani“, care analog decisiunii conferenței băncilor române, încă va sprijini moralmente fondarea de institute nouă de bani numai în acele localități, unde fondarea este justificată prin trebuințele reale ale populațiunii. †

Prelegeri de agricultură.

În foaia noastră s'a scris de repetite-ori asupra însemnătății prelegerilor populare, îndeosebi asupra prelegerilor din domeniul agriculturii, și totdeauna s'a constatat, cât de puțin și de rău se lucră la noi în această direcțiune.

Nu e îndoială, reuniunile agricole ar fi chemate în primul loc să îndeplinească această misiune; dar' unde sunt reuniunile agricole românești? Cele două reuniuni, cari le avem, fac ce pot în cercul lor de activitate, în celelalte comitate cu populațiune românească nefiind însă reuniuni agricole românești, nu se observă aproape nici o activitate practică pentru ameliorarea situațiunii tot mai nefavorabile a țeranului; iar' unde oamenii ar voi să se misce nu li-se conde, cum s'a întemplat în timpul din urmă la Brașov, iar' mai înainte la Blaj. Așa apoi țeranul trebuie să sărăcească și să iee lumea 'n cap.

Și pe când la noi este o stagnare condamabilă, în alte părți, îndeosebi la Maghiari, se pornesc o activitate foarte folositoare. Reuniunea agricolă transilvană s. e. a decis să țină prelegeri agricole mai sistematice în 10 comune din comitatul Clujului, iar' în 4 din aceste comune să țină și cursuri din industria de casă. Pentru aceste scopuri a cerut dela stat un ajutor de K 3000.

După-ce mai în toate comitatele din țară sunt reuniuni agricole comitatense, mai toate cu caracter oficios, ele primesc aproape an de an ajutoare dela stat în scopul ținerii de prelegeri agricole și de cursuri din industria de casă. Prelegerile aceste ținându-se însă mai pretutindenea în l. maghiară, poporul nostru trage puțin folos din ele. Astfel, reuniunile noastre lip-sindu-ne, iar' de celea ale altora profitând prea puțin, suntem constrinși a sta locului, ba chiar a regresa. Semne ale decadenței se vîd la tot pasul.

Un singur punct de rașim avem deocamdată anume în cadrele „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Pe baza statutelor Asociațiunii s'ar putea ține prelegeri populare sistematice în toate comunele locuite de Români. Dar' unde sunt inițiatorii? unde sunt oamenii idealști, cari să iee sarcina apostolatului? Unde sunt oamenii specialiști în ale agriculturii? La primul moment pare-că ne-ar lipsi toate condițiile necesare pentru punerea la cale a acestor prelegeri. Și totuși nu ne lipsesc, cel puțin în o mare parte a comitatelor locuite de Români. Directorii zeloși avem în toate despărțimintele Asociațiunii. Iată inițiatorii! Idealștii încă nu ne lipsesc. Ei însă trebuie recrutați și incurajați. *Specialiști* avem, ce e drept, mai puțini, dar totuși avem și de aceștia; avem un număr oare-care de *învătători calificați pentru școlile economice de repetiție*. Cu aceștia ar trebui să se înceapă; ei ar face de sigur servicii însemnate.

Ce privesc jertfele materiale necesare, aceste trebuie să le creeze despărțimintele Asociațiunii. De posibilitatea creării nu dubităm, numai voință să fie. r.

AFACERI FINANCIARE.

Situația financiară a României. Ministrul de finanțe al României a publicat bilanțul provizor al tesaurului public pentru luna Septembrie a anului crt., din care extragem următoarele: S'au încasat în luna Septembrie Lei 30.641,999, față de Lei 34.291,987 încasati în perioada corăspundătoare a anului trecut. Totalul încasărilor pe anul financiar 1902/3 care s'a început la 1 Aprilie 1902 și s'a terminat la 30 Septembrie a. c., a fost de Lei 248.456,605, față de Lei 218.500,000 preliminari în budget. Totalul cheltuelilor pro 1902/3 nu va întrece suma de Lei 216.500,000 așa că acest an financiar se va încheia cu un plus de circa Lei 32.000,000. România, de când există ca stat constituțional, nu a obținut încă un rezultat mai favorabil decât în anul 1902/3.

Guvernului român îi stau la dispoziție, pentru plata cuponilor scadenți ai datoriei de stat, Lei 60.000,000, dintre cari Lei 50.000,000 se află în deposit la diferite bănci. Depunerile sunt împărțite în modul următor: Lei 19.728.000 la Banca Națională a României; Lei 16.500,000 la Banca de Discont în Berlin; Lei 2.500,000 la „Banque Générale Roumaine“ în București; Lei 3.155,000 la „Comptoir National d'Escompte de Paris“ și Lei 5.000,000 la „Banque de Paris“. Valoarea cupoanelor scadente în anul acesta se evaluează la Lei 21.980.000. —u.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 5 Novembre 1903.

În piața internă de bani ultimo a trecut fără greutate și circulațiunea a fost relativ mică. Înaintările la banca de emisiune au fost destul de însemnate, dar' cu mult mai mici decât anul trecut la ultima Octombrie. Discontul privat a fost la început egal cu etalonul oficial, mai în urmă însă s'a redus la $3\frac{5}{16}\%$ și apoi la $3\frac{1}{4}\%$. Cambiile morilor s'au discontat cu $3\frac{1}{2}\%$, iar' cambiile comerciale de portofoliu dela $3\frac{3}{4}\%$ — 4% în sus.

În Berlin discontul privat a fost $3\frac{3}{8}\%$, în Londra $3\frac{15}{16}\%$ — $4\frac{1}{4}\%$ și în Paris $2\frac{7}{8}\%$.

AGRICULTURA.

Situațiunea agricolă.

În *Ungaria*. Conform raportului ministerial dela 30 Octobrie a. c. situațiunea agricolă se presenta astfel:

Cu toate-că în Octobrie a domnit mai mult timp secetos și numai parțial a ploaie și chiar a nins, ceea-ce a avut ca urmare răceală și brumă, totuși timpul în genere a rămas destul de dulce și priincios lucrărilor agricole, indeosebi sēmēnăturilor. În multe regiuni aratul și sēmēnatul se face acum. Pretutindeni se arată șoareci, cari cu deosebire în dreapta și stanga Dunării au făcut mari stricăciuni sēmēnăturilor rēsărite deja. Insectele și vermii încă au causat pagube în unele regiuni ale țării. — Din cauza secetei sēmēnăturile au rēsărit cu anevoe, și deoare-ce și acum se mai samēnă, sēmēnăturile sunt foarte diferite. *Rapița* încă se presentă ca și celelalte sēmēnături. Ploaia e foarte dorită în toată țeara, pentru-ca sēmēnăturile să poată rēsări și să se desvoalte satisfăcător. *Cucuruzul* a dat recoltă cantitativă mijlocie, calitativă bună, în unele locuri foarte slabă. Recolta *napilor* a fost satisfăcătoare. *Cartofii* în genere au dat recoltă slabă. *Plantele de nutreț* au corespuns așteptărilor numai în puține locuri. *Viile* au dat în genere abia o recoltă mijlocie. Calitatea vinului este satisfăcătoare și chiar bună, în asemēnare cu anul precedent foarte bună. *Poamele tomnatice* în genere au dat recoltă slabă.

În *România* situațiunea agricolă s'a îmbunătățit în mod simțitor. Ploile din urmă au micșorat grija ce aveau agricultorii din cauza secetei îndelungate, care a împedecat facerea arăturilor de toamnă și sēmēnarea cerealelor tomnatice. Arăturile au început cu mare activitate. Totuși mai poate ploua; căci ultimele ploii, deși generale și binefăcătoare, n'au pētruns destul de adēnc pământul. „Amicul agricultorului“ recomandă cultivătorilor ca să samene toată luna Octobrie, ba chiar în Novembre, dacă timpul și situațiunea țarinilor permit, căci se scie bine, că s'a schimbat mult clima noastră și deci cultivătorul inteligent trebuie să țină totdeauna seamă și de împrejurări, nu numai de obiceiuri.

Recolta cucuruzului este excelentă cu privire la calitate, deși sub așteptările de astăvară. Recolta viilor de asemenea este excelentă.

În *Rusia* agricultorii se plâng de secetă, care dacă se va prelungi poate să compromită sēmēnăturile de toamnă.

În *Italia*, *Francia* și *Anglia* timpul este ploios; totuși lucrările agricole se fac cu multă activitate.

În *Canada* ploile sunt continue.

În *Statele-Unite* producțiunea este de circa 227¹/₂ milioane hectolitri față cu 234¹/₂ milioane în anul trecut. Această recoltă lasă un plus disponibil de vr'o 61¹/₄ milioane hectolitri.

În *Argentina* perspectivele recoltei sunt până acum satisfăcătoare.

În privința situațiunii comerciale se manifestează oare-care statornicie cu tendință spre urcare a prețurilor cerealelor atât pe piețele Europei cât și pe piețele Americii.

CRONICA.

Situațiunea și organizarea Românilor duși în America. Mai multe corespondențe sosite în timpul din urmă dela oamenii nostri duși în America ne dau o icoană a situațiunii lor și a sfortărilor ce fac pentru' a se organiza.

Numărul Românilor din America este de mai multe mii. În 1902 și 1903 s'au înființat următoarele societăți: „*Reuniunea Română Carpatină*“ în orașul Cleveland, statul Ohio, „*Reuniunea Română Traiană*“ în Canton, Ohio, „*Vulturul*“ și „*Transilvania*“ în Alliance, Ohio, și „*Unirea*“ în Youngstown, Ohio. Se fac încercări de organizare în orașul Sharon Pa și Erie Pa. Lipsă de organizare este în statele Indiana și Illinois, unde în mai multe orașe sunt sute de Români. Ținta celor mai deștepți și de inimă emigranți e să unească toți Români din America în o singură societate, care să aibă secții în toate locurile unde se găsește un număr mai însemnat de Români.

În una din localitățile mai impopulate de Români (Virginia în Canada de sus) s'a trimis un preot din România și s'a zidit biserică.

Societățile au început să-și înființeze și câte o bibliotecă, din cari unele numără sute de publicațiuni.

În statutele societăților e prevădut că, în cas de moarte a unui membru, să se facă colectă între membri pentru suportarea speselor de înmormântare și pentru asistarea unui număr obligător de membri la ceremonia religioasă.

Starea Românilor în cele mai multe locuri este suficientă, dar schimbăcioasă, din cauza nestatorniciei în un loc.

Români lucrează în fabrici de fer, oțel, tinichea, turnătorii și cărămidă, la construirea de linii ferate și canaluri, în fabrici de mașini și alte multe ramuri industriale, iar unii lucrează în mine de cărbuni. Meseriașii lucrează la meserii. Mulți însă, din cauza că nu cunosc limba engleză și felul cum se lucră meseriile acolo, sunt siliți să lucreze ce găsește și cum găsește, lucrări unde nu se cere știință, dar sunt grele și cer putere.

Majoritatea Românilor speră a se reîntoarce în patrie; dar, în urma greutăților crescēnde în patrie, mulți vor fi necesați să se stabilească acolo. s.

BIBLIOGRAFIE.

„*Anuarul Băncilor Române*“ pro 1904 (anul V) publicat din însărcinarea și în editura Delegațiunii Băncilor române asociate, a apărut în formatul de pân'acum de 8° mare pe 10 coale și conține pe lângă partea calendaristică, cu indicarea terminelor ultime pentru administrarea dărilor și competențelor erariale încă și scadența cupoanelor și însemnarea tragerilor la sorti mai principale; apoi șematismul complet al institutelor financiare române din țară; bilanțul general al băncilor române pe 1902; contul general Profit și Perdere al băncilor române pe 1902 și distribuirea profitului net în 1902; mai departe: monetele statelor mari; extras din regulamentul afacerilor Băncii Austro-Ung.; extras din tarifele de poștă și telegraf; competențe și timbre; timbrul cambial în România și o cheie pentru calcularea intereselor; la finea anuarului este anexat.

